

ČERNÝ DÉMANT

Bruno, Chef de police

Martin Walker

DOKOŘÁN

ČERNÝ DÉMANT

Bruno, Chef de police

Martin Walker

DOKOŘÁN

Martin Walker

ČERNÝ DÉMANT

Bruno, Chef de police

Copyright © 2010 by Walker and Watson Ltd. All rights reserved.

Translation © Jan Klíma, 2014

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické).

Z anglického originálu Black Diamond přeložil Jan Klíma.

Odpovědná redaktorka Tereza Kodlová.

Obálka, sazba a grafická úprava Tomáš Zeman.

Konverze do elektronické verze Tomáš Zeman.

Vydalo v roce 2014 nakladatelství Dokořán, s. r. o., Holečkova 9, Praha 5,
dokoran@dokoran.cz, www.dokoran.cz.

(pdf – 675. publikace, 134. elektronická;

epub – 676. publikace, 135. elektronická;

mobi – 677. publikace, 136. elektronická)

ISBN: 978-80-7363-626-5 (pdf)

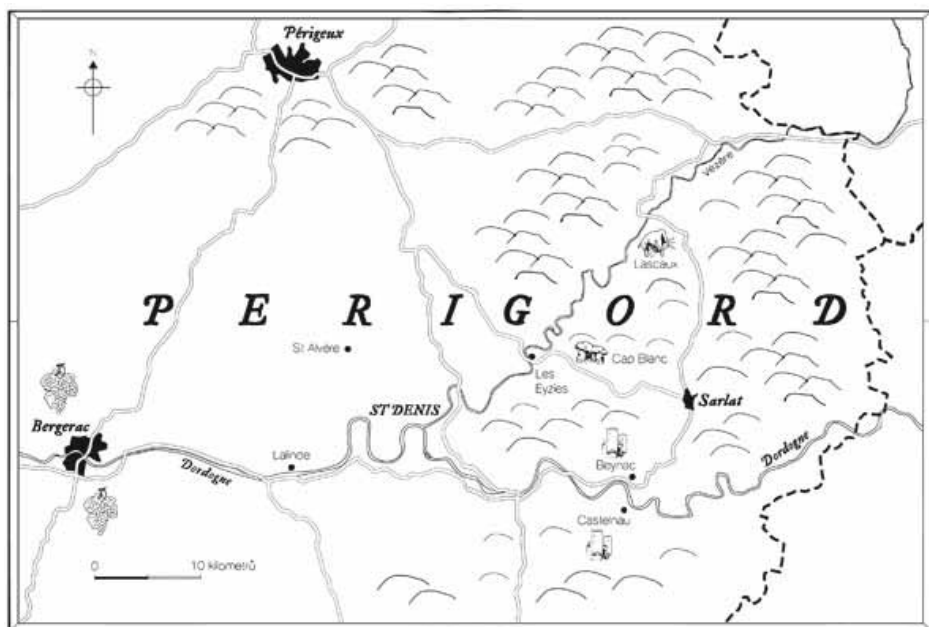
ISBN: 978-80-7363-627-2 (epub)

ISBN: 978-80-7363-628-9 (mobi)

Obsah

Kapitola 1	Kapitola 15
Kapitola 2	Kapitola 16
Kapitola 3	Kapitola 17
Kapitola 4	Kapitola 18
Kapitola 5	Kapitola 19
Kapitola 6	Kapitola 20
Kapitola 7	Kapitola 21
Kapitola 8	Kapitola 22
Kapitola 9	Kapitola 23
Kapitola 10	Kapitola 24
Kapitola 11	Kapitola 25
Kapitola 12	Kapitola 26
Kapitola 13	Kapitola 27
Kapitola 14	

Majorovi Raymondu Bounichouvi, starému *barbouzeovi*,
úžasnému kuchaři, dobrému příteli a jednomu z mála, kdo
měl tu čest zapálit posvátný oheň u *Arc de Triomphe*.

Poděkování

Tato kniha je plodem autorovy fantazie a všechny její postavy a děje jsem si vymyslel. Nicméně přátelé a sousedé v kouzelné francouzské oblasti zvané Périgord mi posloužili jako inspirace a stali se mými průvodci a nanejvýš trpělivými učiteli, kteří mne coby cizince zasvětili do některých tradic svého kraje. Naučili mě, jak se sklízejí a šlapou hrozny vína, naučili mě lovit a péct plachou sluku – *bécasse*, jak se hledají lanýže a jak se rozeznají jejich druhy. A hlavně mi vysvětlili rozdíl v chuti mezi pravým périgorským „černým démantem“ a ubohou variantou lanýže, s níž se člověk setká v zemích, kde se gastronomie nebere tak vážně. Jsem mimořádně vděčný lidem z údolí řeky Vézère za vřelé přijetí naší rodiny včetně našeho baseta. Jejich způsob života jsem si nadmíru oblíbil. Doufám, že z mých románů, jejichž hrdinou je Bruno Courrèges, je patrná moje hluboká náklonnost a respekt k obyvatelům tohoto údolí, jejichž předkové prokázali vynikající vkus, když se před čtyřiceti tisíci lety usadili zde mezi mírnými kopci a jejich úrodnými svahy. Jejich potomci tato místa nikdy neopustili a já dobře chápu proč.

Tento román věnuji svému obzvláště dobrému příteli, Raymondu Bounichouvi, veteránu francouzského četnictva a různých dalších, možná méně veřejně známých útvarů francouzského státu. Nejenom že mě přiměl, abych přehodnotil úlohu *barbouze* ve složité francouzské historii, ale jeho mnohé historky mi vnukly nápady na budoucí zápletky. Bruno bude v budoucnu dál střežit všechny tradice a zvláštnosti, které činí Francii a Périgord tak okouzujícími, a zároveň řešit nové záhady.

Ale Bruno by se jen sotva stal Brunem, nebýt oddané péče Jane a Caroline Woodových, které daly – se svou obvyklou kombinací neústupnosti, otevřenosti a půvabu – této knize výslednou podobu. Jsem neobyčejně vděčný jim, jakož i své manželce Julii Watsonové a našim dvěma dcerám Kate a Fanny, bez nichž bych – obávám se – neměl zdaleka tolik přátel.

kapitola 1

Nestávalo se často, že by se Brunovi Courrègesovi protivila jeho práce, ale teď ten pocit měl. Nebylo to počasím – byl svěží den ke konci podzimu a vysoko na nebi odhodlaném zůstat modré se jen líně plazily řídké mraky. A ačkoliv bylo ještě brzy ráno, slunce už hrálo do tváře a rozzářilo do zlatova tu trochu listí, která ještě zbývala na řádce starých dubů lemujících ragbyové hřiště. Kamenné kvádry staré budovy radnice na druhé straně řeky a červené taškové střechy domů šplhajících do kopce svítily ve slunci teplými barvami. Počasí bylo stále ještě vlídné, takže ženy rozevřely dokořán modré dřevěné okenice a okna. A jako to před nimi dělaly jejich matky a babičky, přehodily přes zábradlí balkonů deky a polštáře a ozdobily město modrobílými pruhy a kytičkovanými vzory. Možná to byl dneska poslední den, kdy to šlo. Když se Bruno ráno procházel se psem, byl už trávník před jeho chalupou postříbřený jinovatkou. A o víkendu už v supermarketu vyhrávali první vánoční melodie.

Bruno znova obrátil pozornost na lidi shromážděné před ztichlou pilou, jejíž komín už nevysílal obláčky kouře do modrého nebe. Vysokozdvížné vozíky, které se tu obvykle s náklady dřeva hemžily kolem skladiště jako velcí brouci, teď spořádaně parkovaly v garáži. Ve vzduchu byla pořád ještě cítit vůně čerstvě řezaného dřeva. Ale vůně brzy zmizí, protože tenhle den pila, jeden z největších a nejstarších zaměstnavatelů v St Denis, skončila provoz.

Bruno sám dostal už před dvěma týdny příkaz, aby doručil majiteli pily výnos Prefektury, citující rozsudek soudu, jenž provoz *Scierie Pons* zakázal. Pila a její majitel totiž porušují nové předpisy o znečištění ovzduší v městské zástavbě. Jako jediný městský policista tedy Bruno přivázal k bráně pily soudní výnos v plastovém obalu chránícím dokument před deštěm. Teď měl ověřit, zda je rozhodnutí soudu respektováno a samozřejmě také dohlédnout, aby dlouhodobé nepřátelství mezi vítěznou stranou zelených a mužem, jehož nazývali „hlavním škůdcem ovzduší v St Denis“, nepřerostlo v nějaké výtržnosti.

„Ponsi konči! Ponsi konči!“ skandoval dav dirigovaný megafo- nem v rukou elegantního muže v drahém koženém saku a bílém hedváb- ném šátku. Dlouhé blondaté vlasy měl úhledně svázaný do ohonu a na klopě velkou placku s emblémem strany zelených. Transparen- ty nad hlavami přítomných vysvětlovaly, proč se pila zavírá. Nešlo o žádné ekonomické problémy nebo finanční potíže, nevznikl žádný náhlý nedostatek dřeva, které lesy v oblasti Dordogne produkují už po staletí. Poptávka po dubovém, kaštanovém, borovicovém a jedlo- vém dřevu přetrvávala. Kromě toho bylo známo, že Boniface Pons, vlastník pily, která byla po staletí rodinným podnikem, se prostě je- nom přesune do jiné komunity obklopené lesy, kde žije jen kolem dvou set voličů, kteří ho ujistili, že oni nechystají žádné agresivní demonstrace a žaloby, jaké ho vyhnaly ze St Denis.

„Konečně mohou naše děti dýchat,“ hlásal jeden z nápisů a Bru- no otráveně obrátil oči k nebi. Na nedalekém hřišti odehrál stovky hodin ragby a bezpočet tréninků, komín opodál vesele kouřil a nikdy neměl potíže s dechem.

„Prostředí – Pons 1:0,“ stálo na druhém transparentu, což podle Bruna spíše odpovídalo pravdě. Během deseti let, co Bruno v St Denis pracoval jako městský policista, Ponsova pila dvakrát instalovala odlučovací zařízení, které čistilo páru a kouř z komína. Každé ze zaří- zení uvádělo, že poskytuje nejmodernější technologii čištění, nicméně během pár let znovu překračovalo nové normy, které Brusel zavedl. Nejnovější předpis, který stanovoval minimální vzdálenost od nej- bližší obytné zástavby, zlomil Bonifáci Ponsovi vaz. Není přece moje chyba, bránil se, že se město St Denis rozhodlo roky předtím, než tato norma vstoupila v platnost, postavit blok domů s levnými byty

čtyřicet dva metry od plotu pily. Jenomže podle směrnice Evropské unie se nyní jeho podnik ocitl o osm metrů příliš blízko.

„Už mám té zelené demagogie dost,“ prohlásil Pons našťavaně na poslední schůzi městských radních. „Když chcete přijít o pracovní místa, co místním dávám, a o dvě stě tisíc eur, co platím na daních, tak fajn. Přesunu se tam, kde o práci u mě zájem mají.“

Bruno doufal, že se tohle ráno obejde bez potíží, že Pons vyjde z budovy, zamkne vrata a důstojně odejde, zatímco *écologes*, místní ochránci životního prostředí, si budou tiše vychutnávat vítězství. Jenomže podle toho co zaslechl v místních kavárničkách a podle různých narážek na tržišti pochopil, že se to možná tak poklidně neodbude. Probírali se starostou, Gérardem Manginem, jestli by neměli požádat o pomoc četníky. Ale když si představili neblaze proslulého kapitána Duroca v akci, rychle si to rozmysleli. Kdyby byl Duroc mimo St Denis na nějakém školení a četníky by měl na povel zkušený seržant Jules, jejich přítomnost by byla docela rozumným opatřením. Takhle starosta i Bruno věděli, že spoléhat se mohou jenom na sebe a na vzájemnou důvěru, která se během let mezi nimi a místními občany vytvořila.

Před vraty se shromáždilo víc lidí, než Bruno očekával – přivedla je zřejmě zvědavost, ale možná i pocit, že jde o konec jedné etapy života St Denis, v němž historie nakonec přece jen pohřbila dřevozpracující průmysl, jenž po staletí město živil. I během válek a revolucí, během časů hojnosti i nouze, vždycky tu byly stromy, z nichž mohly být vyrobeny sudy na víno a čluny, které je odvážely po řece dál, trámy a podlahová prkna a nábytek pro polovinu francouzských domů, školní lavice a palivové dříví. Ořešáky dávaly olej a potravu a z mladých zelených plodů se dělalo místní *vin de noix*. A ještě pořád žili lidé, kteří se pamatovali, jak v těžkých časech vichistické Francie a německé okupace se dokonce dělala mouka z kaštanů, z níž se peklo cosi jako chléb.

Takže konec této pily znamenal pro obyvatele St Denis mnohem víc než jen ztracené pracovní příležitosti. To přišlo Brunovi na mysl, když pozoroval hloučky starých lidí, kteří se sem trousili z domova důchodců. Nejstarší z nich, Rosalie Prarialová, poslední pamětnice ze St Denis, která ještě zažila, jak mladí kluci odcházeli do posledních bitev *Grande Guerre* v roce 1918, se při chůzi opírala o faráře

Sentouta. Jako mnozí z dalších důchodců, Rosalie začala pracovat ještě pro Bonifacova dědečka a na pile zůstala celý život. Jediný městský radní za komunistickou stranu, strojuvůdce Montsouris, si zřejmě musel vzít volno, aby se tu mohl objevit se svou ještě radikálnější laděnou manželkou. Hned za nimi kráčela delegace městské obchodní komory a Bruno pozdvihl obočí: vzácná to chvíle, kdy se ke společné akci spojili levičáci s místními drobnými podnikateli.

Vypadalo to, že se tu sešla snad polovina města a Bruno hádal, že většina z nich neměla z vítězství zelených žádnou radost. Nicméně, jak Bruno věděl, občané St Denis byli rozvášní a zákonů dbalí, takže i když každé takovéhle shromáždění s sebou neslo potenciální možnost konfliktu, lidé nebyli bojovně seřazení, ale postávali po dvojicích a v malých skupinkách. Trochu to tu vypadá jako na pohřbu, napadlo Bruna, jako když se lidé z úcty k pozůstalým drží v povzdálí.

Starosta stál pod stromy, které střežily ragbyové hřiště, záměrně stranou od shromáždění a brány do objektu pily. Vedle něho stál Baron, největší vlastník pozemků v okolí, Brunův přítel a tenisový partner. Albert, náčelník místních hasičů, se tu objevil bez uniformy a s dýmkou v ústech. Zpoza rohu bloku obecních bytů se vynořil odtahový vůz a vystoupili z něho majitel autodílny Lespinnasse, jeho sestra z místního květinářství a bratranec z *tabacu*. Všichni si potřásli ruce se starostou a jeho doprovodem a zamávali Brunovi.

Pak se ozval charakteristický zvuk staříckého citroënu *Deux-Chevaux*, což znamenalo, že dorazila Pamela, dáma, s níž měl Bruno to štěstí trávit čas od času noc. Když tu byla nová, přezdívali jí „bláznivá Angličanka“. To už teď říkal jen málokdo, alespoň před Brunem. A když teď rezidenti z evropských zemí měli právo volit ve francouzských místních volbách, starosta jí dokonce navrhoval, ať kandiduje v příštích volbách do městské rady. Starosta si tím chtěl pojistit hlasy zahraničních usedlíků, ale byl to i důkaz, že Pamela byla povýšena na roveň starousedlíků města St Denis.

Přes potěšení, že ji vidí, a přes úsměv, který mu věnovala, Bruna její příjezd trochu rozladil. Nešlo ani tak o to, že by mu její přítomnost bránila v koncentraci, ale spíš se cítil nesvůj, když měl před jejíma očima fungovat ve své veřejné funkci. Obvykle ho docela těšilo,

když si ho kvůli jeho policejní funkci dobírala, jak jsou Britové při svém trochu ironickému postoji ke své policii zvyklí. Ale momentálně byl stále nervóznější, jak se dav před pilou rozrůstal.

Snažil se odhadnout situaci. Když pominul roztroušené ostrůvky diváků, dav se rozdělil na dvě části. Proti bráně do objektu pily stáli *écolos*, kdežto ostatní postávali vedle nich, vepředu mladé ženy s hlubokými kočárky a sportáky. Některé z nich Bruno dobře znal. Byly to ženy a děti mužů, kteří pracovali na pile a kterým teď hrozila nezaměstnanost, než Pons spustí provoz nové pily. Ženy čekaly před malou boční brankou pro zaměstnance a zamračeně pozorovaly *écolos*. Bruno se k nim vydal, pozdravil je letmým dotekem prstů o čapku a pár batolat pohládl po vlasech. Tancoval s těmihle ženami při svátku Jana Křtitele a mladší z nich učil hrát tenis, byl na jejich svatbách, při křtu jejich dětí a s jejich manželi chodil lovit a hrál s nimi ragby.

„Smutný den,“ řekl k Axelle, jejíž dvojčata si ho zvědavě prohlížela zpoza maminčiny sukně.

„Ztracení *écolos*, věčně strkají nos do záležitostí druhých lidí,“ vyhrkla. „Proč nemůžou zákony taky jednou chránit lidi, jako jsme my?“

„Emile už bude zase brzy pracovat,“ řekl Bruno a doufal, že to znělo přesvědčivě. „Slyšel jsem, žeš dostala práci v jeslích. Emilova matka vám zřejmě může holčičky pohlídat.“

„To má tak někdo štěstí,“ trpce poznamenala další z matek. „Já žádné místo nenašla a co dneska Pierre dostane, s tím budeme muset vyjít bůhví dokdy. Tyhle vánoce budou ztraceně chudý.“

„Jste spokojený, vy parchanti?“ zakřičela Axelle na *écolos*. „Naše děcka budou mít hlad kvůli vašim kecům o nějakým kouři!“

„Ponsi končí, Ponsi končí!“ odpověděli zelení pod taktovkou elegána s megafonem. Ten v tomto dramatu hrál v Brunových očích nejpodivnější roli. Ztracený syn St Denis, jenž se po letech cestování vrátil domů se zářivě novým kabrioletem porche, exotickými příběhy z Hong Kongu, Bangkoku a Singapuru a dost peněží na to, aby si koupil starý statek a přeměnil ho v restauraci. Vrátil se s evidentním zájmem o místní politiku, bezmeznou oddaností věci zelených a ochotou financovat žalobu, která definitivně skončila provoz otcovy pily. Protože tenhle mladík se jmenoval Guillaume Pons, trval na

tom, aby mu každý říkal Bille a vypadal odhodlaný pomstít se otci za staré rodinné křivdy všemi prostředky.

Bruno se vydal zpátky k zástupu skandujících *écologes* a poklepal Guillaumovi na rameno.

„Myslíte, že byste mohl přestat s tím skandováním? Tamhle stojí ženy,“ kývl hlavou, „které mají starosti, protože jejich muži přišli o práci, a tenhle pokřik to dělá ještě horší.“

„Já vím, ty za nic nemohou. Ale naše chyba to taky není,“ řekl Guillaume přátelsky. Když během odpovědi odložil megafon, skandování zmlklo. „Jde nám jenom o čistý vzduch, a když se budeme trochu snažit, vytvoříme pracovní místa, která znečišťovat ovzduší nebudou.“

Bruno přikývl a poděkoval za to, že skandování ustalo. „Snažme se, aby to všechno proběhlo důstojně a v klidu. Pro řadu lidí je tohle smutný okamžik a nechceme žádnou konfrontaci, až chlapi vyjdou ven.“

„Možná s tím měla radnice počítat, když jsme s protesty začali,“ namítl Guillaume, „místo aby subvencovala provoz téhle pily z peněz daňových poplatníků.“

„Po bitvě je každý frajtr chytrý,“ řekl Bruno. Když Pons naposledy pohrozil, že pilu zavře, Brunovi se starostou se podařilo najít něco peněz v městském rozpočtu a přispěli na koupi nového odlučovacího zařízení. Oddálili tak konec pily o čtyři roky, než se objevila nová direktiva. Daně za čtyři roky bohatě zaplatily městskou subvenci.

„V téhle chvíli mi jde jen o to, aby tady nedošlo k žádnému násilí,“ dodal Bruno. „Vy máte megafon, takže vy jste za to zodpovědný.“

„Žádný strach,“ odpověděl Guillaume s úsměvem, který by za jiných okolností připadal Brunovi sympatický. „Můžu megafon použít i k tomu, abych je uklidnil. Poslechnou mě.“

„Doufejme, *Monsieur*.“ Bruno popošel, aby pozdravil Alphonse, postaršího hipíka z komuny v kopcích nad městem a prvního zeleňáka, který byl zvolen do městské rady.

„Alphonsi, můžu se na vás spolehnout, že tu udržíte klid, až dělníci vyjdou z pily?“ zeptal se Bruno a potřásl si rukou s mužem, jenž vyráběl nejlepší koží sýry v kraji.

„My žádné problémy dělat nebudeme,“ řekl Alphonse s ručně ubalenou cigaretou přilepenou ke spodnímu rtu. „My jsme tuhle bitvu vyhráli.“

„Máte tu lidi, co neznám,“ řekl Bruno a přehlédln zástup za Guil-
laumem a Alphonsem.

„Většina z nich jsou normální zelení aktivisti z Périgueux a Ber-
geracu. A pak přijelo pár lidí až z Bordeaux. Tohle byl velký případ
pro celou oblast. Ale nedělejte si starosti. Jsou tu, protože poslední
dobou jsme moc úspěchů neměli a tenhle je důležitý.“

Dav ztichl, Bruno se otočil a viděl skrz plot, jak se dveře kanceláře
pily otevírají a zaměstnanci – teď už bývalí – z nich zvolna vycházejí
ven. Někteří při chůzi počítali bankovky své poslední výplaty. Jakmile
první z nich uviděli zástup před bránou, zarazili se a pár z nich zamáva-
lo, když si všimli čekajících manželek s dětmi. Bruno přešel k postranní
brance a gestikuloval mužům, aby vycházeli tudy, protože věděl, že čím
dřív se setkají s rodinou, tím menší je šance, že dojde k nějaké scéně.

Ale Marcel, který pracoval na pile jako mistr, zavrtěl hlavou a za-
mířil k hlavní bráně, odemkl visací zámek a začal dveře odsunovat
stranou.

„Jsme tu naposled, Bruno,“ řekl. „Odejdemo hlavní bránou. My
jsme tuhle pitomost nezavinili a nebudeme odcházet postranním
vchodem.“ Venku objal manželku, pak se otočil a s rukama v bok se
zamračenež zadíval na *éclos*.

Bruno popošel pár kroků, aby Marcelovi zakryl pohled na ekolo-
gy, a slavnostně si potřásl rukou s vycházejícími dělníky. Zároveň
tiše každého požádal, aby se s rodinou vydali domů. Většina z nich
pokrčila rameny a popošla k čekajícím ženám a dětem. Starosta se
přidal k Brunovi a po jeho příkladu si s muži rovněž potřásl rukou.
Dva mladší dělníky, kteří se bojovně dívali na ekology, vzal kolem
ramen a odvedl je pryč z místa možné konfrontace. Vypadalo to, že
potíže jsou zažehnány, nálada byla spíš pohřební než bojovná, někteří
ženatí muži už vzali ratolesti do náručí a odcházeli.

Pak se hlavní dveře vzorkovny otevřely a objevil se sám Pons.
Navzdory svým sedmdesáti letům byl vzpřímený, s širokými rameny
a hrudí, kterou sako jen stěží obepínalo. Bruno si vzpomněl, že Pons
zamlada dělal kapitána místního ragbyového mužstva. V předsednic-
tvu klubu ostatně zasedal dodnes. V obleku, bílé košili s motýlkem
a holou hlavou zářící v podzimním slunci vypadal každým coulem
jako úspěšný byznysmen. Ze dveří za ním vyšly dvě ženy pracující

v kanceláři, Pons jim zdvořile pokynul hlavou na pozdrav a ženy propitaly kolem něho k postranní brance pro personál. Pons pak zamkl dveře podniku, který zdědil a rozšířil a pak se otočil a s nehybnou tváří přehlédl shromážděný dav.

„Ponsi končí, Ponsi končí!“ ozvalo se trochu váhavě z řad *écologů*, ale megafony mlčely. Bruno viděl, jak Ponsův syn mlčky zírá na otce, ale megafon mu visel podél těla a Guillaume dál mlčel, i když zelení za ním začali na osamělou postavu starého muže posměšně volat a pískat.

Bruno rychle vešel do dvora pily a spíše jako kamarád z mnoha společenských setkání v ragbyovém klubu než jako městský policista mu řekl: „Váš mercedes parkuje u postranního vchodu, *mon vieux*. Upřímně vám radím, abyste do něj nasedl a odjel, než tu dojde k nějakým výtržnostem. Jsou tu ženy a děti.“

„Nevykládejte mi, Bruno, co mám dělat. Ne na mé vlastní půdě,“ řekl Pons tiše, aniž by spustil oči z davu venku. „Já jsem tenhle *border de merde* nezačal a nebudu před nikým utíkat.“

„Pak vás musím doprovodit,“ řekl Bruno.

„Jak chcete.“

Pons došel k bráně, pískání a volání „Fuj!“ zesílilo. Někteří *écologové* se začali hrnout dopředu, ale Ponsův syn rozpráhl ruce a zarazil je. Když se k němu otec blížil, ve tváři se mu objevil posměšný úsměv.

Než Brunovi došlo, o co jde, starý pán vyfal synovi políček, až Guillaume zavrával, upustil megafon a klesl na kolena. Pak se Pons otočil a připojil se ke svým zaměstnancům, kteří mu zatleskali a poplácávali ho po zádech.

Guillaume vyskočil, v rozružené bílé tváři rudý otisk otcovy ruky, a chystal se běžet za otcem. Bruno ho chytil kolem ramen a zadržel. „Ty parchante!“ ječel Guillaume. „Ty mizernej parchante!“

Bruno cítil, jak mu někdo páčí ruce a kdosi další ho zezadu táhne za krk zpátky. *Écologové* přišli osvobodit svého vůdce. Dva mladíci pracující na pile na nic nečekali a skočili Brunovi na pomoc. Hned za nimi se do zápasího klubka vrhla Axelle, se zaječením zafala nehty do Guillaumovy tváře, přitáhla si ho za klopy saka a prudce ho udeřila do obličeje. Pak ho odstrčila a plivla mu do tváře, po níž stékal pramínek krve z pohmožděného nosu.

Bruno udeřil loktem muže, který ho svíral zezadu za krk a pak kopl dozadu, aby se osvobodil. Jakmile byl volný, popadl Axelle v pase a odstrčil ji zpátky, našťěstí přímo do cesty Montsourisovi, který se s Marcelem a pár dalšími mladšími zaměstnanci hnal do boje. Pak najednou stáli vedle Bruna starosta a Baron a rozpaženými pažemi se snažili oddělit zápasící skupiny a nastolit klid. Bruno napřáhl paži k Montsourisovi, aby ho zarazil a náhle zaslechl krákorání havranů od dubů a všude bylo ticho, jako by se všechna nenávistná energie někam vytratila.

Všichni byli tím výbuchem násilí a pohledem na krev zaskočení. Axelle tiše plakala, když ji farář Sentout odváděl zpátky k Emilovi, který klečel a držel šokované děti. Farář ještě pomohl Brunovi nasměrovat domácí podle plotu k silnici, která vedla k městu.

„Doprovodím seniory zpátky,“ řekl farář. „To bylo moc smutné setkání syna s otcem.“

„Nemám ponětí, co se v Ponsově rodině stalo,“ podotkl Bruno. „Muselo to být mnohem dřív, než jsem se tu objevil. Vy to víte?“

„Došlo k velice ošklivé scéně mezi Ponsem a jeho ženou. To bylo klukovi tak asi dvanáct. Hned potom s ním odjela do Paříže. Myslím, že nakonec se rozvedli. A někdy před patnácti dvaceti lety jsem zaslechl, že Ponsova žena zemřela.“

Bruno přikývl. Farář poskytl rámě dvěma starším dámám a Pons sám pomáhal Rosalii. Starosta bude vědět, co se stalo, pomyslel si Bruno. Nebo Baron. Ať už k té rodinné nenávisti došlo jakkoliv, teď když se syn vrátil, vypadalo to na pěkné problémy.

Otočil se směrem k pile a chvíli vstřebával tu působivou scénu. Nebýt průmyslových objektů a vysokého komína, připomínal mu ten pohled výjev na jednom z obrazů v místním kostele. Guillaume Pons ležel na zádech, hlavu měl na Pamelině klíně a košili měl celou zakrvácenou. Po stranách stáli se zachmuřenou tváří starosta a Baron, u Guillaumových nohou klečel Albert a všichni čekali, až dorazí lékařka, aby se věnovala mladíkovu pošramocnému obličejí. Kolem dokola stáli ztichlí *éclos* s pohledy upřenými na syna sraženého k zemi vlastním otcem.

Bruno si přesně vybavil, kdy se na ten obraz díval naposledy. Seděl poblíž něho v kostele při velikonočním koncertu, na který farář

Sentout týdně pilně nacvičoval s místním sborem Haydnovu symfonii *Sedm posledních slov Vykupitelových na kříži*. Bruno si vzpomněl, jak četl rozmnožený text díla a krátký komentář od faráře Sentouta. Jedna z jeho frází mu utkvěla v hlavě a teď se mu vybavila: „*Eli, Eli, lama sabachthani* – Otče, otče, proč jsi mě opustil?“